

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

રામદાસ વાયધન ગેડલિંગ (મૃત) તેમના વારસદાર વાતસાલબાઈ રામદાસ

ગેડલિંગ મારફતે અને અન્ય.

વી.

જ્ઞાનચંદ નાનુરામ કૃપલાની (મૃત) તેમના વારસદાર ધૃપદબાઈ મારફતે અને

અન્ય.

(૨૦૨૧ની સિવિલ અપીલ નંબર ૪૪૭૯)

જુલાઈ ૨૮, ૨૦૨૧

[વિનીત સરન અને દિનેશ માહેશ્વરી, ન્યાયમૂર્તિ શ્રીઓ]

સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮-ઓર્ડર XLII અને XLI અને સેક્શન ૧૦૦-
પીઓસીશન અને ગુફસાનીની વસૂલાત માટેનો દાવો-ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નકારી
કાઢવામાં આવ્યો-ફર્સ્ટ એપેલેટ કોર્ટે નિર્ણયને ઉલટાવી દીધો, અને દાવાને
ચુકાદો આપ્યો-બીજી અપીલ હાઈકોર્ટ દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી-પડકાર-
યોજાયો:ઉચ્ચ અદાલતે બીજી અપીલ સ્વીકાર્યા પછી અને કાયદાના નોંધપાત્ર

પ્રશ્નો ઘડ્યાં પછી, પક્ષકારોની રજૂઆતોમાંથી ઉદ્ભવતા સંબંધિત મુદ્દાઓની તપાસ કર્યા વિના અને ટ્રાયલ કોર્ટના તારણોને ઉલટાવવામાં પ્રથમ અપીલ અદાલત ન્યાયી હતી કે કેમ તેની તપાસ કર્યા વિના પ્રથમ અપીલ અદાલતના તારણો પર માત્ર સંતોષ વ્યક્ત કરીને તેનો નિકાલ કરી શક્યો ન હોત-ઉચ્ચ અદાલતનો ચુકાદો બીજી અપીલના સંક્ષિપ્ત નિકાલ સમાન હતો અને તેને મંજૂરી આપી શકાતી નથી, કારણ કે બીજી અપીલ ચોક્કસ પ્રશ્નો પર સ્વીકારવામાં આવી હતી-એકવાર બીજી અપીલ સ્વીકારવામાં આવે, ત્યારે ઉચ્ચ અદાલતને સંતોષ થયો કે કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન છે. આ કેસમાં સામેલ છે અને તે પ્રશ્નની રચના સાથે, અપીલની સુનાવણી ઓર્ડર XLII CPC-ઓર્ડર XLII CPC પર એક નજર એ સ્પષ્ટ કરે છે કે આર દ્વારા કલ્પના કરવામાં આવેલી મર્યાદાઓ સિવાય.નિયમર તેની સાથે નિયમ વાંચો.૧૦૦, આદેશ XLI ના નિયમો, જ્યાં સુધી હોઈ શકે ત્યાં સુધી, બીજી અપીલની સુનાવણીના હેતુ માટે લાગુ થાય છે, એટલે કે, અપીલ હુકમનામું તરફથી અપીલ-બીજી અપીલ, કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નની રચના સાથે તેના પ્રવેશ પછી, ટૂંકમાં નિકાલ કરી શકાતો નથી-અદાલતને કાયદાના અન્ય કોઈપણ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન પર અપીલ સાંભળવાની વધુ સત્તા છે જો નોંધવાના કારણોસર અગાઉ ઘડવામાં ન આવે તો-અલબત્ત, સુનાવણીના સમયે, પ્રતિવાદીને એવી દલીલ કરવાનો અધિકાર છે કે કેસમાં પ્રશ્ન અથવા પ્રશ્નો સામેલ નથી પરંતુ, વર્તમાન કેસમાં, કાયદાના અન્ય કોઈપણ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન પર અપીલ સાંભળવાનો કોઈ સંકેત નથી. ઉચ્ચ અદાલત જો પ્રતિવાદીએ એવી દલીલ પણ કરી હોય કે કેસમાં ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્નો અથવા

તેમાંથી કોઈ પણ પ્રશ્ન સામેલ નથી-ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા એવો નિષ્કર્ષ પણ આવ્યો નથી કે આ રીતે ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્નો આ કેસમાં સામેલ ન હતા-તે સ્થિતિ હોવાથી, ઉચ્ચ અદાલતને આ બાબતની જરૂરી વિગતોમાં તપાસ કરવી જરૂરી હતી અને પછી, કેસમાં ઘડવામાં આવેલા કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો નક્કી કરવા માટે-આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, તે બાબતને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા તેના દ્વારા પહેલેથી જ ઘડવામાં આવેલા કાયદાના પ્રશ્નો પર પુનર્વિચાર માટે મોકલી દેવામાં આવે છે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:૨૦૨૧ની સિવિલ અપીલ નંબર ૪૪૭૯

૨૦૦૧ની બીજી અપીલ નંબર ૨૭૫માં નાગપુર, નાગપુર ખાતે બોમ્બે બેન્ચ ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરના ૦૮.૦૩.૨૦૧૬ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

મનોજ ગોરકેલા, સુશ્રી શશી કિરણ, એડ.અરજદારો માટે.

ગર્વેશ કાબરા, પ્રતિવાદીઓ માટે વકીલ.

કોર્ટે નીચેનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો:

આદેશ

૧. રજા આપવામાં આવી છે.

૨. કબજો અને ગુકસાનીની વસૂલાત માટેના દાવામાં પ્રતિવાદીના કાનૂની પ્રતિનિધિઓએ ૨૦૦૧ની બીજી અપીલ નંબર ૨૭૫માં બોમ્બેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચર, નાગપુરની બેન્ચ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૦૮.૦૩.૨૦૧૬ ના ચુકાદા અને આદેશ સામે આ અપીલ દાખલ કરેલ છે.

૨. વર્તમાન પ્રતિવાદીઓના પૂર્વજએ વર્તમાન અપીલકર્તાઓના પૂર્વજ સામે અકોલાની સિવિલ જજ (સિનિયર ડિવિઝન) ની અદાલતમાં કબજો અને ગુકસાની (સી. એસ. નંબર ૧૮૯,૧૯૯૫) માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો, અનિવાર્યપણે આ દાવા સાથે કે તેણે (વાદીએ) પ્રતિવાદી પાસેથી નોંધાયેલ વેચાણ ખત હેઠળ દાવો મિલકત ખરીદી હતી. ૨૭, ૫૦૦/- અને પ્રતિવાદીએ વાદીને દાવાની મિલકતનો કબજો આપ્યો હતો. વાદીએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે પાછળથી, પ્રતિવાદીએ મિલકત પર તાળું મારી દીધું હતું અને ત્યારબાદ તેમાં ભાડૂતોને સામેલ કર્યા હતા; જેના પછી તેણે પોલીસ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી અને પછી ૦૩.૦૮.૧૯૯૫ પર હાલનો દાવો દાખલ કર્યો હતો, જેમાં કબજો અને ગુકસાનીની વસૂલાતની માંગ કરવામાં આવી હતી.

૩. પ્રતિવાદીએ વાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવાનો વિરોધ કરતી વખતે દલીલ કરી હતી કે તેણે ક્યારેય વાદીને મિલકત વેચી નથી; તેના બદલે તેણે રૂ. ૨૭,

૫૦૦/- લોન લીધેલ જેના માટે નજીવો વેચાણ કરાર કરવામાં આવ્યો હતો.પ્રતિવાદીએ એ પણ રજૂઆત કરી હતી કે તેણે રૂ. ૧૯, ૭૫૦/- રોકડ અને ચેક દ્વારા વાદીને આપ્યા હતા અને રૂ. ૭, ૫૦૦/-.

૪. પુરાવા લીધા પછી અને રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીની તપાસ કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટેને જાણવા મળ્યું કે વાદી તેના કબજામાં રાખવામાં આવ્યો હોવાની હકીકત સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો અને મ્યુનિસિપલ કર, વીજળીના બિલ વગેરે પણ પ્રતિવાદી દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યા હતા, જે નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે કે વેચાણ ખત એ સંપૂર્ણ વેચાણ ન હતું પરંતુ માત્ર જામીન તરીકે ચલાવવામાં આવ્યું હતું.ટ્રાયલ કોર્ટે એવું પણ નિરીક્ષણ કર્યું હતું કે પ્રતિવાદી દ્વારા સોસાયટીમાંથી લેવામાં આવેલી લોન સામે મિલકત પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો અને આવી બોજમાંથી મુક્ત થતાં પહેલાં તેને વેચી શકાતી ન હતી.

૫. ટ્રાયલ કોર્ટે એ પણ નોંધ્યું હતું કે વેચાણ દસ્તાવેજની નોંધણી સમયે વિચારણાની કોઈ ચુકવણી કરવામાં આવી ન હતી અને વાદી દ્વારા અન્ય કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા કે તેણે કથિત વેચાણ વિચારણાની ચુકવણી કેવી રીતે કરી હતી.જોકે પ્રતિવાદીએ રૂ. ૨૦, ૦૦૦/- ચેક દ્વારા વાદીને અપાયા તે અવિશ્વસનીય હોવાનું જણાયું હતું, પરંતુ અન્ય તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, ટ્રાયલ કોર્ટે દાવાને ફગાવી દીધો હતો.

૬. જોકે, પ્રથમ અપીલ અદાલત આ બાબતમાં સામેલ રેકૉર્ડ પર રહેલ પુરાવા પર ટ્રાયલ કોર્ટના તારણો અને નિષ્કર્ષ સાથે સહમત નહોતી.પ્રથમ અપીલ અદાલતે પ્રતિવાદી દ્વારા ચેક દ્વારા ચુકવણી કરવાની વાર્તાને નકારી કાઢી હતી, ખાસ કરીને તે નોંધ્યા પછી કે પ્રતિવાદીએ જણાવ્યું હતું કે જ્યારે પણ ચુકવણી કરવામાં આવી હતી ત્યારે વાદી દ્વારા જજ થી જજ ચેક પરત કરવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ ઉપરોક્ત ચેક પર આપું કોઈ સમર્થન નહોતું.અપીલીય અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે પ્રતિવાદીએ કદાચ તે તમામ ચેક પર વાદીનું નામ અંકિત કરીને ચુકિત લાગુ કરી હતી.પ્રથમ અપીલ અદાલતે એ હકીકતનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે સ્વીકાર્યું હતું કે, વેચાણ દસ્તાવેજ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો અને સબ-રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ નોંધવામાં આવ્યો હતો અને જાણવા મળ્યું હતું કે પ્રતિવાદી તેને લોનના વ્યવહાર તરીકે સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો.તદનુસાર, પ્રથમ અપીલ અદાલતે અપીલને મંજૂરી આપી અને દાવાનો ચુકાદો આપ્યો.

૭. પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમનામાથી વ્યથિત થઈને પ્રતિવાદીએ બીજી અપીલમાં હાઈકોર્ટનો દાખલ કરેલ હતી .પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી બીજી અપીલ (તેના કાનૂની પ્રતિનિધિઓ દ્વારા બદલવામાં આવી હતી) ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા કાયદાના નીચેના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો પર સ્વીકારવામાં આવી હતી:

“(૧) શું અપીલ અદાલતનો ચુકાદો નિર્ણય માટેના મુદ્દાઓની ખોટી રચના પર આધારિત છે કારણ કે વ્યવહારની પ્રકૃતિને લગતા પ્રશ્નની રચના કરવામાં આવી ન હતી?

(૨) શું અપીલીય અદાલતનો ચુકાદો એ પૃષ્ઠભૂમિમાં ટકાઉ છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા હકીકતના તારણોને ગેરકાયદેસર અને બિનટકાઉ ગણાવ્યા વિના રદ કરવામાં આવે છે?

(૩) શું પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા તારણોને વિકૃત ગણવામાં આવે છે?”

૮. ૦૮.૦૩.૨૦૧૬ ના વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશમાં, ઉચ્ચ ન્યાયાલયના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ઉપરોક્ત પ્રશ્નોના પુનઃઉત્પાદન કર્યા પછી અવલોકન કર્યું છે કે જોકે વ્યવહારની પ્રકૃતિ અંગેનો ચોક્કસ મુદ્દો પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા ઘડવામાં આવ્યો ન હતો, પરંતુ તેના દ્વારા ઘડવામાં આવેલા અન્ય મુદ્દાએ ઉપરોક્ત મુદ્દાને આવરી લીધો હતો; અને પ્રથમ અપીલ અદાલતે બંને પક્ષોની દલીલો પર વિચાર કર્યો હતો અને નાણાં ધિરાણ અને ચેક જારી કરવા વગેરે સંબંધિત અરજી પર વિચાર કર્યો હતો અને પછી તે તારણ પરત કર્યું હતું કે વેચાણ કરાર લોન માટે જામીનગીરી દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો ન હતો. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશનો અભિપ્રાય હતો કે આ મુદ્દા પર પ્રથમ અપીલ અદાલત સાથે મતભેદ થવાનું કોઈ કારણ નથી. પ્રશ્ન નંબર ૨ ના સંદર્ભમાં, વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે ફરીથી પ્રથમ અપીલ અદાલતના નિષ્કર્ષનો સંદર્ભ

આપ્યો અને જાણવા મળ્યું કે જ્યારે વાદીનો કબજો કાયદેસર હતો અને તેની પાસે વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા માન્ય હક હતો ત્યારે પ્રતિવાદી અથવા તેના એજન્ટોના કથિત કબજાની કોઈ અસર અથવા સુસંગતતા નહોતી. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા તથ્યોના તારણો તથ્યો અને પુરાવા અનુસાર હતા અને પ્રશ્ન નંબર ૩ નો હકારાત્મક જવાબ આપી શકાયો ન હતો. આ અવલોકનો સાથે, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે બીજી અપીલ ફગાવી દીધી.

૯. અપીલકર્તાઓ વતી હાઈકોર્ટના વિવાદિત ચુકાદા અને તારીખ ૦૮.૦૩.૨૦૧૬ ના આદેશ પર સવાલ ઉઠાવવા માટે કેટલાક આધારો માટે વિનંતી કરવામાં આવી છે. મૂળભૂત રજૂઆતોમાંની એક એવી છે કે ઉચ્ચ અદાલતે બીજી અપીલ સ્વીકાર્યા પછી અને કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો તૈયાર કર્યા પછી, પ્રથમ અપીલ અદાલતના તારણોમાં કોઈ દખલગીરી ન હોવાનું અવલોકન કરીને સંક્ષિપ્ત રીતે તેનો નિર્ણય લેવામાં ન્યાયી ઠેરવવામાં આવ્યું ન હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે સંબંધિત વિચારણાઓ અને સચોટ તારણો પર દાવો ફગાવી દીધો હતો; અને ટ્રાયલ કોર્ટના તર્ક અને તારણો સાથે વ્યવહાર કર્યા વિના ફર્સ્ટ અપીલેટ કોર્ટ દ્વારા આવા નિર્ણયને ઉલટાવી શકાયો ન હોત. તે પણ રજૂ કરવામાં આવે છે કે પુરાવાના નોંધપાત્ર ટુકડાઓ, જે સ્થાપિત કરે છે કે પ્રશ્નમાં વ્યવહાર માત્ર એક લોન વ્યવહાર હતો, યોગ્ય વિચારણા જરૂરી છે અને ઉચ્ચ અદાલતે આ બાબતમાં ઉદ્ભવતા સંબંધિત પ્રશ્નોની તપાસ ન

કરવામાં ભૂલ કરી છે.

૧૦. તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદીઓ વતી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રથમ અપીલ અદાલતે આ મામલાની પૂરતી વિગતવાર તપાસ કરી છે અને પ્રથમ અપીલ અદાલતે નોંધેલા તથ્યોના તારણોમાં કોઈ દખલગીરીની માંગ કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, ઉચ્ચ અદાલતને બીજી અપીલને ફગાવી દેવામાં ન્યાયી ઠેરવવામાં આવી હતી, ભલે તે કેટલાક પ્રશ્નો પર સ્વીકારવામાં આવે, જે તમામ અનિવાર્યપણે હકીકતની બાબતો સાથે સંબંધિત છે.

૧૧. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડની તપાસ કર્યા પછી, અમારો સ્પષ્ટ મત છે કે ઉચ્ચ અદાલત, બીજી અપીલ સ્વીકાર્યા પછી અને કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો તૈયાર કર્યા પછી, પક્ષકારોની રજૂઆતોમાંથી ઉદ્ભવતા સંબંધિત મુદ્દાઓની તપાસ કર્યા વિના અને ટ્રાયલ કોર્ટના તારણોને ઉલટાવવામાં પ્રથમ અપીલ કોર્ટ ન્યાયી હતી કે કેમ તેની તપાસ કર્યા વિના પ્રથમ અપીલ કોર્ટના તારણો પર માત્ર સંતોષ વ્યક્ત કરીને તેનો નિકાલ કરી શકી ન હોત.

૧૨. આ બાબતને પુનર્વિચારણા માટે રીમાન્ડ કરવાની દરખાસ્ત હોવાથી, અમે ગુણદોષ પર કોઈ તારણ રેકૉર્ડ નહીં કરીએ અને કાયદા અનુસાર સમગ્ર બાબતને હાઈકોર્ટ દ્વારા વિચારણા માટે છોડીશું, પરંતુ અમે ઉદાહરણ તરીકે એ હકીકત

સૂચવી શકીએ છીએ કે પ્રતિવાદીએ, વાદી સાથે લોનનો વ્યવહાર કર્યો હતો તે બતાવવા માટે, કથિત રીતે તેને પરત કરવામાં આવેલા અન્ય વિવિધ ચેક રજૂ કરવા ઉપરાંત, ખરેખર અકોલા અર્બન કો-ઓપરેટિવ બેંકના કર્મચારી ડીડબલ્યુ-૪ ના રૂપમાં પુરાવા રજૂ કર્યા હતા, જેથી તે સ્થાપિત કરી શકાય કે રૂ. ૬૦૦/- પ્રતિવાદી દ્વારા વાદીની તરફેણમાં જારી કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને રોકડમાં ફેરવવામાં આવ્યો હતો. બેંકના આ કર્મચારી દ્વારા ખાતાનું સંબંધિત નિવેદન પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. અમે પુરાવાના આ ટુકડાના અંતિમ મૂલ્ય અને મૂલ્ય પર ટિપ્પણી કરી રહ્યા નથી કારણ કે રેકૉર્ડ પરના અન્ય પુરાવાના સંદર્ભમાં તેની તપાસ કરવી પડશે અને એકંદર દૃષ્ટિકોણ લેવો જરૂરી છે. જો કે, તે એક હકીકત છે કે લેખિત નિવેદનના ફક્ત ૧૩ માં, પ્રતિવાદીએ વાદીને વ્યાજ માટે ચુકવણી કરવાની ચોક્કસ અરજી કરી હતી અને ૧૩.૦૭.૧૯૯૨ થી શરૂ થતા વિવિધ ચેકની વિગતો આપી હતી અને તેમાં રૂ. ૬૦૦/- થાય છે. પ્રથમ અપીલ અદાલતના તારણો સામે ટ્રાયલ કોર્ટના અન્ય તારણો સાથે જોડાયેલા આ પાસાઓ હાઈકોર્ટ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્નો પર યોગ્ય વિચારણાને પાત્ર છે. તે પ્રશ્નો પ્રથમ અપીલ અદાલતના તારણોના સમર્થનના માત્ર અવલોકનો સાથે નક્કી કરી શકાયા ન હોત. સંદર્ભમાં, વિવાદિત ચુકાદો અને તારીખ ૦૮.૦૩.૨૦૧૬ નો આદેશ બીજી અપીલના સંક્ષિપ્ત નિકાલ સમાન છે અને તેને મંજૂરી આપી શકાતી નથી, કારણ કે બીજી અપીલ ચોક્કસ પ્રશ્નો પર સ્વીકારવામાં આવી હતી.

૧૩. તેમાં ભાગ્યે જ કોઈ ભાર મૂકવાની જરૂર છે કે સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ ('સી. પી. સી.') ની કલમ ૧૦૦ હેઠળ, વિચારણા માટે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો તૈયાર કરતી વખતે બીજી અપીલનો સ્વીકાર એ સંપૂર્ણપણે અલગ બાબત છે કારણ કે તે થ્રેશોલ્ડ તબક્કે, ઉચ્ચ અદાલત તપાસ કરશે કે આ કેસમાં કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે કે નહીં. જો કે, એકવાર બીજી અપીલ સ્વીકારવામાં આવે, ત્યારે હાઈકોર્ટને સંતોષ થાય છે કે આ કેસમાં કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે અને તે પ્રશ્નની રચના સાથે, અપીલની સુનાવણી આદેશ XLII CPC ની દ્રષ્ટિએ જરૂરી છે.

૧૪. આદેશ XLII સી. પી. સી. પર એક નજર એ સ્પષ્ટ કરે છે કે કલમ ૧૦૦ સાથે વાંચેલા તેના નિયમ ૨ દ્વારા પરિકલ્પિત મર્યાદાઓ સિવાય, આદેશ XLI ના નિયમો, બીજી અપીલની સુનાવણીના હેતુ માટે, એટલે કે, લાગુ પડે છે. સી. ડી. કલમ ૧૦૦ સી. પી. સી. નીચે મુજબ વાંચે છે:—

“૧૦૦. બીજી અપીલ.—(૧) આ સંહિતાના મુખ્ય ભાગમાં અથવા હાલમાં અમલમાં રહેલા અન્ય કોઈ કાયદા દ્વારા અન્યથા સ્પષ્ટ રીતે જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, જો ઉચ્ચ અદાલતને સંતોષ થાય કે આ કેસમાં કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે, તો ઉચ્ચ અદાલતને ઉચ્ચ અદાલતની ગૌણ અદાલત દ્વારા અપીલમાં પસાર કરવામાં આવેલા દરેક હુકમનામા સામે અપીલ કરવી પડશે.

(૨) આ કલમ હેઠળ એકપક્ષીય રીતે પસાર કરવામાં આવેલા અપીલ હુકમનામા હેઠળ અપીલ થઈ શકે છે.

(૩) આ કલમ હેઠળની અપીલમાં, અપીલના મેમોરેન્ડમમાં અપીલમાં સામેલ કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો ચોક્કસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવશે.

(૪) જો ઉચ્ચ અદાલતને સંતોષ થાય કે કોઈ પણ કેસમાં કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે, તો તે તે પ્રશ્ન તૈયાર કરશે.

(૫) આ રીતે ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્ન પર અપીલની સુનાવણી કરવામાં આવશે અને પ્રતિવાદીને અપીલની સુનાવણી વખતે એવી દલીલ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે કે આ કેસમાં આવા પ્રશ્નનો સમાવેશ થતો નથી:

પરંતુ આ પેટા-કલમની કોઈ પણ બાબત, જો તે સંતુષ્ટ હોય કે આ કેસમાં આવા પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે, તો તેના દ્વારા ઘડવામાં ન આવેલા કાયદાના અન્ય કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન પર અપીલની સુનાવણી કરવાની અદાલતની સત્તાને, નોંધવાના કારણોસર, છીનવી લે છે અથવા તેમાં ઘટાડો કરે છે તેવું માનવામાં આવશે નહીં.”

XLII CPC ના નિયમો ૧ અને ૨ નીચે મુજબ વાંચે છે:—

“૧. પ્રક્રિયા.—ઓર્ડર XLI ના નિયમો અપીલના હુકમોની અપીલ પર, જ્યાં સુધી હોઈ શકે ત્યાં સુધી લાગુ થશે.

૨. તેના દ્વારા ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્ન પર અપીલની સુનાવણી કરવાનો નિર્દેશ આપવાની અદાલતની સત્તા.— બીજી અપીલની સુનાવણી માટે આદેશ XLI ના નિયમ ૧૧ હેઠળ આદેશ કરતી વખતે, કોર્ટ કલમ ૧૦૦ દ્વારા જરૂરી કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નની રચના કરશે, અને આમ કરવાથી, કોર્ટ નિર્દેશ આપી શકે છે કે બીજી અપીલની સુનાવણી આ રીતે ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્ન પર કરવામાં આવે અને અપીલકર્તા માટે કલમ ૧૦૦ ની જોગવાઈ અનુસાર આપવામાં આવેલી કોર્ટની પરવાનગી વિના અપીલમાં અન્ય કોઈ આધારની વિનંતી કરવા માટે તે ખુલ્લું રહેશે નહીં.”

૧૫. દેખીતી રીતે, કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નની રચના સાથે સ્વીકાર કર્યા પછી બીજી અપીલનો ટૂંકમાં નિકાલ કરી શકાતો નથી.જો નોંધવાના કારણોસર અગાઉ ઘડવામાં ન આવે તો કાયદાના અન્ય કોઈપણ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન પર અપીલ સાંભળવાની અદાલત પાસે વધુ સત્તા છે.અલબત્ત, સુનાવણીના સમયે, પ્રતિવાદીને એવી દલીલ કરવાનો અધિકાર છે કે આ કેસમાં આ રીતે ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્ન અથવા પ્રશ્નો સામેલ નથી, પરંતુ રસપ્રદ વાત એ છે કે, વર્તમાન કેસમાં, જો પ્રતિવાદીએ એવી દલીલ પણ કરી હોય કે આ કેસમાં ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્નો અથવા તેમાંથી કોઈ પણ સામેલ નથી, તો આપણને હાઈકોર્ટના વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશમાં કોઈ સંકેત મળતો નથી.આ રીતે ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્નો આ કેસમાં સામેલ ન હતા એવો નિષ્કર્ષ પણ ઉચ્ચ અદાલતે કાઢ્યો નથી.તે સ્થિતિ હોવાથી, અમારા મતે, ઉચ્ચ અદાલતે આ બાબતની

જરૂરી વિગતોમાં તપાસ કરવી અને પછી, આ કેસમાં ઘડવામાં આવેલા કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો નક્કી કરવા જરૂરી હતા.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારી પાસે ૦૮.૦૩.૨૦૧૬ ના વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવા અને હાઈકોર્ટ દ્વારા તેના દ્વારા પહેલેથી જ ઘડવામાં આવેલા કાયદાના પ્રશ્નો પર પુનર્વિચારણા માટે મામલાને રિમાન્ડ કરવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નથી.

૧૬. અમે પુનરાવર્તન કરવા ઉતાવળ કરીએ છીએ કે અમે કોઈ પણ રીતે કેસની યોગ્યતા પર ટિપ્પણી કરી રહ્યા નથી અને પક્ષકારોની સંબંધિત દલીલોના સંદર્ભમાં ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ણય માટે તમામ પાસાઓ ખુલ્લા રાખવામાં આવ્યા છે..

૧૭. તદનુસાર, આ અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે; વિવાદિત ચુકાદો અને ૦૮.૦૩.૨૦૧૬ તારીખનો આદેશ રદ કરવામાં આવે છે; અને બીજી અપીલ નં. ૨૦૦૧ની કલમ ૨૭પને ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા તેના દ્વારા પહેલેથી જ ઘડવામાં આવેલા કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નો પર પુનર્વિચારણા માટે પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવી છે.આ દીવાની દાવો વર્ષ ૧૯૯૫માં દાખલ કરવામાં આવ્યો હોવાથી, અમે હાઈકોર્ટને આ બાબતને વાજબી પ્રાથમિકતા આપવા અને અપીલમાં ઝડપથી અંતિમ નિર્ણય લેવા વિનંતી કરીશું.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.